

9. februarja je bil cilj spust do bivaka, kjer sva izmerila plezarijo nad bivakom, ki je bila še opremljena in se je končala s podorom. Po merjenju sva ta del tudi razopremila in nadaljevala s preopremljanjem nad bivakom.

12. februarja sva končala s preopremljanjem jame in iznosom dotrajane opreme.

Na začetku meandra pred bivakom sva našla še neizmerjen del jame, ki pa bo moral še malo počakati, saj nisva imela distota. Malo višje sva v breznu preverila še eno polico, ki se nadaljuje do kamina, iz katerega pride voda in bi ga bilo verjetno smiselno preplezati. Jama je tako pripravljena na nadaljnje raziskovanje.

Skupna dolžina Sistema poključkega grebena je tako slabih 50 metrov več kot na prejšnji akciji in znaša nekaj čez deset kilometrov. Globina ostaja 643 metrov.

Matic Di Batista

BNT THE END

Kaj je največje veselje jamarja? Največje veselje je, ko je jamarjev trud poplačan in po napornem iskanju najde kako novo jamo. Še bolj ga razveseli, če se nova jama nadaljuje. Če je jama jamarju vedno znova izziv, tako fizičen kot psihičen. Če morda ne najde takoj nadaljevanja, ga še toliko bolj razveseli, ko ga trma končno prinese v nove rove, v nova brezna. Najbolj pa jamarja osrečuje, če je ob vsem tem v dobri družbi, s katero lahko deli veselje.

Vse te sestavine ima Brezno na Toscu. Bralec si lahko osveži spomin o zgodovini jame, njenem ponovnem odkritju in raziskavah v GP 2016 in 2019. Tu se bomo osredotočili na zaključek te zgodbe. Ali pa vsaj na zaključek drugega poglavja, saj se že tvorijo osnutki novega, ki naj bi se pisalo čez dobrih deset let. Več o tem pa v kaki prihodnji številki.

Ideja o razopremljanju Brezna na Toscu se že nekaj časa vleče po glavah članov. Zadnji obiski so se končali bolj klavarno in niso prinesli velikih odkritij. Predvsem pa je bilo težko najti čas za odisejado pod Tosc in v nedrje te impozantne gore. Področje okrog Poljane je postalo precej bolj radodarno in predvsem lažje dostopno. Brezno na Toscu pa je samevalo.

Med dostopom do jame Ukna na planini Krstenica, ki smo jo očistili letos jeseni, sva z Juretom začela pogovor o morebitnem že drugem tradicionalnem razopremljanju ferajnovih »ta globokih«. V zanosu trenutka sva se celo trepljala po prsah, da gremo v minimalni ekipi, z bivak opremo, in razopremljamo jamo tako dolgo, dokler ne zvlečemo vsega do vhoda. Na srečo so se debate, ki so sledile, odvijale z več razumnosti in tako smo sklenili, da letos ponovno napademo Tosc.

Vreme je prvi termin odplaknilo. Zato smo se pod Tosc odpravili takoj naslednji vikend, med 7. in 9. oktobrom. Plan je bil

klasičen: v petek po temi do Vodnikovega doma, ki nam je tudi tokrat, kot že nešteto pred tem, omogočil prenočišče v zimski sobi. Nato v soboto v jamo in bomo videli, kaj bo.

Razdelili smo se v ekipe. Špela, Jure, Mršek in Matevž so šli do dna. Sam sem se zjutraj zbudil z občutkom, da bom zbolel. Zato sem se prestavil v drugo ekipo, skupaj z Tinkaro, Anžetom T. in Klemnom. Ker smo se zmenili, da gremo v jamo nekoliko kasneje in se dobimo nekje na globini 300–400 metrov, smo imeli čas, da uživamo v sončnem jesenskem vremenu. Itak smo pa čakali Klemna, ki je imel nočne odisejade po Rudnem polju in je bil še na poti. Očitno mi je sonce vtilo novih moči in počutje je bilo precej boljše kot zjutraj (ali pa je šlo zjutraj le za tremo?!).

Dol grede nam je šlo kar dobro. Toscovski meandri so sicer trgali in lomili, a smo v vmesnih globokih in prostornih brezni hitro nadoknadili izgubljeno. Ko smo prišli na mesto, kjer naj bi se dobili, je bila ura še zgodnja. Anže se je s kladivom spravil nad fosilne polžke, o katerih smo že pisali, Tinkara pa je vzpostavila kuhinjo. S Klemnom sva se strinjala, da najbolje narediva, če greva nasproti ostalim, saj sva pričakovala, da jih kmalu srečava, ker do konca jame ne more biti prav daleč. Potem se je pa začelo: meander, stopnja, nekaj fosilca, spet meander in tako naprej v naključnem vrstnem redu. Ko sem se že desetič odločil, da je verjetno za naslednjim ovinkom pa res konec, sem končno zaslišal zvoke prve ekipe. Ti so mi razložili, da sem šele nekje na polovici Mačjegega meandra in da je bilo na koncu dvakrat toliko opreme kot smo jo pričakovali.

Razopremljanje je šlo presenetljivo tekoče in kar hitro. Dobra stran te jame je, da je večina stopenj preprostih, tako da ni veliko za podirati. Poleg tega se je ve-

dno, ko so transportke postale pretežke, našel nekdo, ki je prevzel del robe. Najprej Klemen, ki je počakal malenkost nad globino 500, potem pa še Tinkara in Anže, ki je vmes ekstrahiriral nekaj primerkov polžkov. In tako smo počasi napredovali proti izhodu. Vse do brezna Mornarski kruh, kjer smo zgroženi ugotovili, da so prasice nabito polne, Matevž pa je iz brezna Sabljezobega svizca spet privlekel dvakrat toliko robe, kot smo jo pri-

Levo: Na dnu. Desno: na polovici. Spodaj: še predaleč, a že zelo izmučeni.
Foto: Matic Di Batista.

čakovali. Jebiga, tole spremljanje zalog po jamah nam ne gre najbolje. V tem delu jame je tudi vhod v vsaj 30-metrsko brezno, ki ga še nismo raziskali. Optimističen plan je bil, da bi ga morda na tej akciji. A so se stvari odvile drugače. Bo pa počakal prihodnje generacije.

Vsi že prijetno zdelani smo vseeno sklenili, da gremo do konca (začetka?), pa naj stane kar hoče. Tinkara, Klemen in Anže so šli polno naloženi naprej, ostali pa smo začeli z mukotrpnim podajanjem prasic in zvitkov štrika prek dolgega meandra, do zadnjih dveh brezov. Tu je šlo res počasi, meter za metrom. Prasice so se klasično zatikale, nekatere je vlekla gravitacija v napačno smer bolj kot druge, a nobena ni kazala pretiranega interesa, da zapusti jamo. Najbolj nas je vsakič razveselila velika bela prasica, ki jo je Matevž nosil že od 500 metrov globine – ta je bila po kilaži zmagovalka. Na koncu smo le dosegli predzadnje brezno, za njim pa še vhodno – 200-metrsko. Prek zadnjega smo šopek prasic skupaj z na-

vlakovi vrvi zvelikli kar s škripčevjem. Če je bilo hitreje, ne vem, je pa vsaj del ekipe nekoliko prej zapustil jamo. Ob štirih zjutraj je sledilo še slavnostno podiranje zadnjega Y pritrđišča, čast je doletela Jureta.

Nato pa hitro do kočice na večerjo. Robo smo pustili kar pred jamo.

Sestradani in izmučeni smo bili deležni vrhunske Špeline pašte (vsaj tisti trenutek se je zdelo) in jo pojedli kar s tal, ko se je stresel del posode. Nato pa spat, ravno ko so začeli vstajati nekateri planinci, da bi ujeli prve sončne žarke.

V nedeljo se nam je pridružila še Darja. Spravili smo vrvi od vhoda, ki je kake pol ure oddaljen od planinske poti, ter jih skrili tik ob poti. Zakaj? Ker je bilo enostavno preveč za eno rundo. Na srečo se je že naslednji petek zbrala ekipa: Neja, Lojze, Pero, Matevž in jaz. V mraku smo

se s praznimi nahrbtniki pognali proti Vellem polju ter znosili v dolino še preostanek opreme. Uspeh!

Jamo smo uspešno zaprli in sedaj čaka na nove sile. Raziskovalci smo večinoma uživali, kdaj tudi trpeli. Vsekakor je bilo veselje raziskovati jamo, ki se je večinoma odpirala, pa čeprav ravno toliko, da nas je spustila čez. Je bil pa zato občutek na koncu slajši. Matevž in Pero sta že napovedala naslednjo akcijo, ko dopolnita 30 let (torej čez približno 11 let). Takrat lahko v GP pričakujete kakšen nov članek. Do takrat pa: Brezno na Toscu je zaključeno, naj živi spomin na Brezno na Toscu. |

Levo: Utrujena sreča. Foto: Matic Di Batista. Desno: Polži. Foto: Anže Tesovnik